

Ανταγωνισμός & μονοπώλια στο σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας - Ποιός ελέγχει τι;

Γνωρίζετε ότι το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας μιας χώρας λειτουργεί με συνδυασμό ανταγωνισμού και μονοπωλιακών δομών; Κάποιοι τομείς λειτουργούν ως ελεύθερη αγορά, ενώ άλλοι παραμένουν ρυθμιζόμενοι επειδή είναι μονοπώλια.

Τομείς που λειτουργούν με ανταγωνισμό:

- ▶ **Παραγωγή ενέργειας** – Ηλεκτρική ενέργεια μπορούν να παράγουν πολλοί και διαφορετικοί παραγωγοί οι οποίοι δικαιούνται να παράγουν ηλεκτρισμό με διάφορα μέσα αλλά μόνο μετά από άδεια της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας της χώρας.
- ▶ **Εμπορία ενέργειας** - Οι ηλεκτροπαραγωγοί (ΑΠΕ, φυσικό αέριο, λιγνίτης, υδροηλεκτρικά, πυρηνικά) ανταγωνίζονται μεταξύ **τους** στο Χρηματιστήριο Ενέργειας, προσφέροντας ηλεκτρική ενέργεια στη χαμηλότερη δυνατή τιμή.
- ▶ **Προμήθεια ενέργειας** – Οι καταναλωτές μπορούν να επιλέξουν πάροχο ρεύματος από πολλές εταιρείες, που προσφέρουν διαφορετικά τιμολόγια και πακέτα.

Τομείς που είναι φυσικά μονοπώλια:

- ▶ **Μεταφορά ενέργειας** – Το δίκτυο υψηλής τάσης ανήκει σε έναν διαχειριστή (π.χ. ΑΔΜΗΕ στην Ελλάδα), καθώς δεν είναι πρακτικό και οικονομικά συμφέρον να υπάρχουν πολλαπλά δίκτυα μεταφοράς.
- ▶ **Διανομή ενέργειας** – Το δίκτυο διανομής ανήκει σε έναν φορέα (π.χ. ΔΕΔΔΗΕ), καθώς η κατασκευή παράλληλων δικτύων θα ήταν οικονομικά και τεχνικά ασύμφορη.

Γιατί υπάρχει αυτή η διάκριση;

- ▶ **Ο ανταγωνισμός μειώνει το κόστος και βελτιώνει την ποιότητα υπηρεσιών** μόνο στους τομείς όπου είναι τεχνικά εφικτός.
- ▶ **Η ύπαρξη ανταγωνιστικών** δικτύων μεταφοράς και διανομής θα έκανε σχεδόν αδύνατη την εξισορρόπηση και σταθερότητα του συστήματος η οποία πρέπει να γίνεται από ένα σημείο ελέγχου που έχει την πλήρη εικόνα παραγωγής-κατανάλωσης.
- ▶ **Η ανάπτυξη πολλών και παράλληλων** δικτύων μεταφοράς και διανομής ενέργειας θα οδηγούσε σε μεγάλη σπατάλη πόρων και χαμηλή αξιοποίηση υποδομών που συνεπάγεται αυξημένο κόστος λειτουργίας τους και αυξημένο κόστος για τους καταναλωτές.
- ▶ **Η κρατική ρύθμιση ελέγχει τα μονοπώλια και προστατεύει τους καταναλωτές** από αθέμιτες πρακτικές σε κρίσιμους τομείς, όπως η μεταφορά και η διανομή ενέργειας.

Συνδυάζοντας ανταγωνισμό και ρύθμιση, το ενεργειακό σύστημα εξασφαλίζει καλύτερες τιμές, ποιότητα υπηρεσιών και σταθερότητα για όλους.

Smart Tip: Οι ενεργειακές εταιρείες που διαχειρίζονται τα δίκτυα ενέργειας μιας χώρας, επειδή είναι φυσικά μονοπώλια, λειτουργούν με ένα σύστημα εγγυημένων εσόδων ώστε να μη κινδυνεύουν ποτέ από οικονομική κατάρρευση.

